

УДК 339.727.22

НАПРЯМИ АКТИВІЗАЦІЇ ЗАЛУЧЕННЯ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

Уманців В.Ю.,

студент бакалаврської програми «Менеджмент
зовнішньоекономічної діяльності»,

Київський національний торговельно-економічний університет

Анотація. У статті розкрито сучасні тенденції надходження прямих іноземних інвестицій у країни з ринками, що формуються. Визначено напрями активізації залучення прямих іноземних інвестицій в економіку України на основі використання досвіду центральноєвропейських країн.

Сучасні тенденції інтенсифікації прямих іноземних інвестицій (ПІІ) спричиняють появу нових форм, підходів та методів фінансування різних сфер економічної діяльності. Особливої уваги в системі міжнародного інвестування потребують саме країни з ринками, що формуються, оскільки вони є повномасштабною платформою для становлення та розвитку нових ринків, системи співробітництва, науково-технічного прогресу, а також джерелом ресурсів на глобальному рівні. Використання певних стимулів для інвесторів визначається перш за все завданнями вирішення існуючих структурних та соціальних проблем економіки певної країни. Наявність стимулів залежить від типу й обсягу інвестиції, місця розташування об'єкту інвестування та ряду інших чинників [1, с. 29-30].

Загалом, позитивний вплив ПІІ на економіку країн, що їх приймають, проявляється через розвиток підприємств з іноземною участю та їх вплив на підприємницьку діяльність національних виробників, оскільки доволі часто підприємства з іноземним капіталом є найбільш динамічними, що посилює мотивацію національних виробників до використання

різноманітних переваг, у тому числі технологічних та управлінських, для забезпечення власної конкурентоспроможності.

Для України важливим є досвід країн Центральної та Східної Європи, яким вдалося активно залучати іноземний капітал на основі формування сприятливого інвестиційного клімату та за відносно короткий час трансформувати свої економіки і набути членства Європейського Союзу. Досвід Польщі, Словенії, Чехії, Словаччини у трансформаційних процесах загалом і використанні інвестиційних переваг, зокрема, є показовим для України. Надходження іноземних інвестицій є особливо важливим завданням у контексті реформування економіки України, її структурної перебудови, інтеграції до Європейського Союзу. Показово, що саме ЄС є найбільшим іноземним інвестором України [2, с. 99-101].

Аналізуючи структуру надходжень прямих іноземних інвестицій наростаючим підсумком станом на 01.07. 2017 р., можна зробити висновок, що найбільшим інвестором в економіку України є Кіпр (9925,4 млн дол. США або 25,5 % від загального обсягу), Нідерланди (6326,1 млн. дол. США або 16,2%) та Російська Федерація – 4436,7 млн. дол. США або 11.4 % від загального обсягу. Біля 50% надходжень прямих іноземних інвестицій припадає на інші країни (рис. 1).

Розвиток економіки в умовах трансформаційних перетворень відбувається на основі формуванням механізму, що забезпечує передавання імпульсу від зовнішніх і внутрішніх чинників та обумовлює зміни якісних і кількісних характеристик економічної діяльності. Для активізації розвитку інвестиційного потенціалу країн з ринками, що формуються, необхідною є стратегія макроекономічного регулювання інвестиційного потенціалу на основі підготовки, ухвалення та реалізації рішень щодо формування та максимального використання сукупного інвестиційного потенціалу.

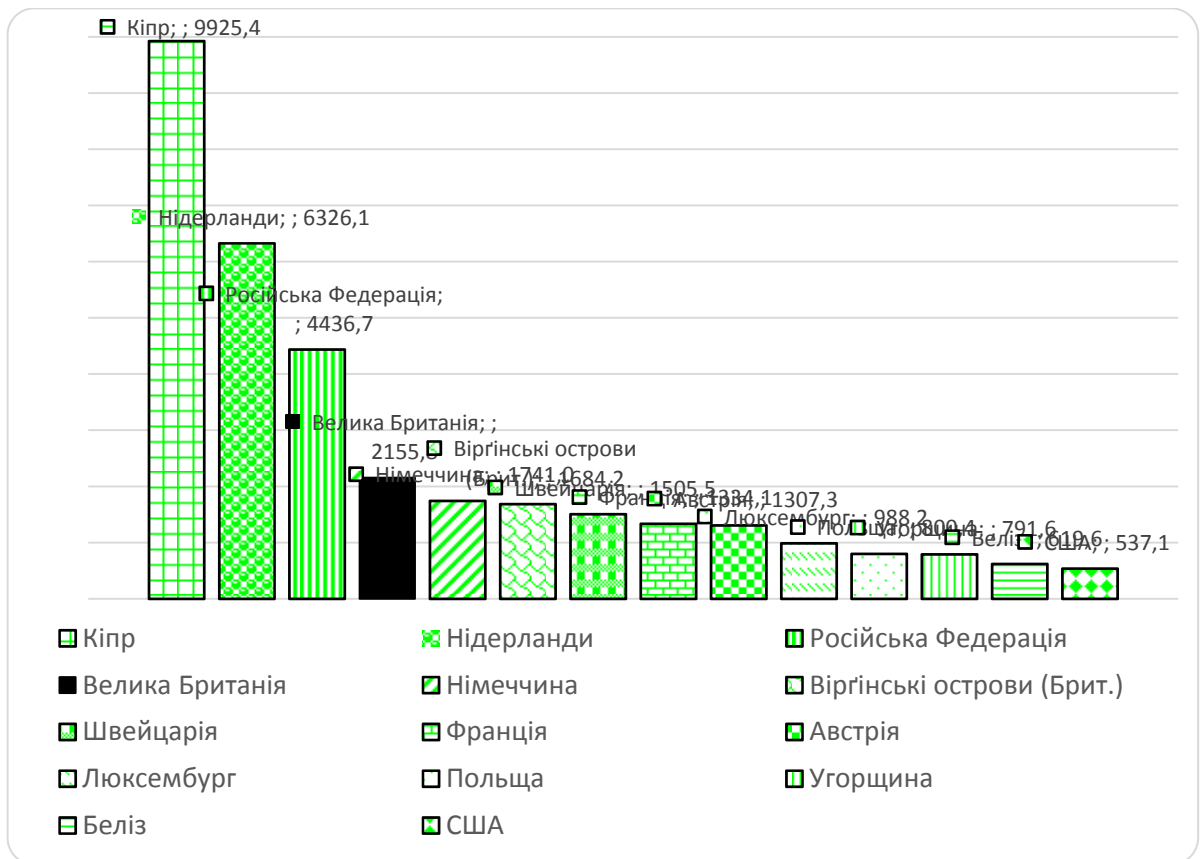

Рис. 1. Обсяги вкладених прямих іноземних інвестицій з країн, з яких в економіку України надійшов їх найбільший обсяг, станом на 01.07. 2017 р., млн. дол.

Джерело: Складено автором за даними [5].

Першочергові напрями економічних реформ, що спрямовані на модернізацію національної економіки, мають передбачати розроблення механізмів удосконалення системи державного регулювання залучення прямих іноземних інвестицій в економіку України. Система державного регулювання ПІІ в Україні перебуває поки що у процесі трансформації, що зумовлено як тенденціями розвитку світової економіки, зокрема новими явищами, які привнесла глобальна економічна криза, так й інституційними перетвореннями, що відбуваються всередині країни. За умов модернізації національної економіки актуалізуються нові завдання, у тому числі й щодо делегування частини повноважень держави як на місцевий, так і наднаціональний рівні регулювання [3, с. 112-115].

Проведене дослідження інвестиційного клімату в Україні дає підстави для узагальнення рекомендацій щодо вдосконалення існуючого національного механізму залучення ПІІ у контексті проголошеного державою курсу до модернізаційного розвитку. Означені заходи державної регуляторної політики стимулювання прямого іноземного інвестування поки не можуть забезпечити розв'язання всіх проблем активізації інвестиційної діяльності в Україні, однак, їх можна розглядати як основні напрями у сфері вдосконалення інвестиційного процесу. Послідовна реалізація вищезазначених механізмів державного регулювання ПІІ не лише стимулюватиме приплив іноземного капіталу, але й забезпечить максимально вигідне для України їхнє міжгалузеве та міжсекторальне розміщення відповідно до вимог обраної стратегії, сприятиме поліпшенню інвестиційного клімату в країні та у довгостроковій перспективі дозволить посилити конкурентні переваги національної економіки на міжнародному ринку.

Успішний досвід залучення прямих іноземних інвестицій у країнах Центральної та Східної Європи демонструє, що найбільш ефективним інструментом для залучення великих стратегічних інвесторів є спеціально підготовлені земельні ділянки, так звані промислові парки. Світовий досвід показує, що країни з ринками, що формуються, не здатні вийти з економічної кризи без залучення й ефективного використання іноземних інвестицій. Адже іноземні інвестиції, акумулюючи підприємницький, державний та змішаний капітали, сприяють формуванню національних інвестиційних ринків товарів і послуг. Зокрема, особливо актуальне вивчення зв'язку між припливом прямих іноземних інвестицій в економіку й структурними зрушеннями в ній, що зумовлена швидкими темпами зростання та розвитку транснаціональних корпорацій і посиленням процесу реструктуризації світової економіки.

Одним із першочергових завдань, що стоять перед Україною, є поліпшення інвестиційного клімату. Для цього передусім потрібно вжити

заходів із дерегуляції, запровадити систему безпеки інвесторів та захисту прав їхньої власності, а також інвестиційних стимулів (сприятливе законодавство для ведення підприємницької діяльності, надання іноземним інвесторам технічних та консультативних послуг тощо). Інвестиційні стимули є економічно виправданими, якщо вони допомагають залучити провідні компанії, за котрими йдуть інші інвестори, відкривають потенційні можливості від зменшення затрат на одиницю продукції, а також забезпечують навчання персоналу, впровадження нових технологій, компенсують витрати, пов'язані з іншими заходами [4, с. 55-57].

На основі структурних зрушень уряд повинен формувати інституційне підґрунтя, що забезпечить сприйняття економікою позитивних імпульсів до економічного зростання. При цьому замість часто необґрунтованого виокремлення пріоритетних галузей слід забезпечити здатність економіки без зовнішнього втручання ідентифікувати й підтримувати саме ті пріоритети, які сприятимуть модернізації та зміцненню національної конкурентоспроможності. У цьому зв'язку йдеться про такі інструменти, як підтримка експорту, інвестиційно-інноваційної діяльності, структуризація фінансової системи для підвищення національного інвестиційного потенціалу, стимулювання розвитку підприємництва та ін.

Дерегуляція умов інвестування та ведення підприємницької діяльності є найбільш прийнятною стратегією для залучення ПІІ та отримання довгострокової вигоди від цього, оскільки дає можливість скасувати складні та часто не надто дієві правила державного регулювання (державний контроль, бар'єри для підприємництва та конкуренції, нормативні перешкоди тощо), забезпечити ринок праці гнучкими й сучасними рішеннями, що сприяють поживленню підприємницької діяльності, послабити обмеження щодо іноземної власності та контроль цього процесу, зменшити кількість адміністративних, податкових і митних

бар'єрів, забезпечити належну інфраструктуру для інвестиційної діяльності [1, с. 31-32].

Таким чином, необхідно зосередити зусилля державних органів України на підвищенні ефективності при залученні ПІІ у вітчизняну економіку для її подальшого динамічного реформування та зростання добробуту населення. Найбільш значущими заходами у цьому зв'язку є створення сприятливого інвестиційного клімату, формування інвестиційної конкурентоспроможності, забезпечення інвестиційної безпеки, розвиток інвестиційної інфраструктури.

Список використаних джерел

1. Калита Т. А. Теоретичні та практичні аспекти зарубіжного досвіду фінансування інвестицій у системі партнерських відносин держави і бізнесу та імплементація його в Україні / Т. А. Калита // Бізнес Інформ. – 2017. – №9. – с. 29-34.

2. Редзюк Є. В. Прямі іноземні інвестиції: можливості для продуктивного економічного зростання в Україні / Є. В. Редзюк // Фінанси України. – 2017. – №3. – с. 96-110.

3. Терещенко Г. М. Компенсаційні механізми захисту інвесторів: зарубіжний досвід та українські реалії / Г. М. Терещенко, К. В. Клименко // Фінанси України. – 2017. – №10. – с. 110-126.

4. Квач Я. Економічні перспективи світової інвестиційної системи / Я. Квач, В. Коваль, А. Грималюк // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. – 2018. – №1. – с. 49-60.

5. Прямі інвестиції (акціонерний капітал) в економіці України/з України: за країнами світу; країнами ЄС; видами економічної діяльності; по регіонах. Державна служба статистики України. Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2017/zd/ivu/ivu_u/ivu0617_u.zip